

Số: 132/BC-PC

Bình Định, ngày 30 tháng 11 năm 2021

BÁO CÁO

Kết quả giám sát việc thực hiện Luật Nghĩa vụ quân sự trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2018 - 2020

Thực hiện chương trình giám sát của Hội đồng nhân dân tỉnh năm 2021 và Kế hoạch giám sát ban hành kèm theo Quyết định số 115/QĐ-PC ngày 27/9/2021 của Ban Pháp chế về giám sát việc thực hiện Luật Nghĩa vụ quân sự (NVQS) trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2018 - 2020. Qua báo cáo của các đơn vị và thực hiện giám sát trực tiếp tại Ủy ban nhân dân thị xã Hoài Nhơn và Bộ Chỉ huy quân sự tỉnh, Ban Pháp chế báo cáo kết quả như sau:

I. Tình hình triển khai thực hiện Luật Nghĩa vụ quân sự

1. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, ban hành văn bản triển khai thực hiện

Bộ chỉ huy Quân sự tỉnh (CHQS) đã chủ động tham mưu Hội đồng nghĩa vụ quân sự tỉnh và UBND tỉnh ban hành các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo các địa phương thực hiện nhiệm vụ tuyển quân bảo đảm chặt chẽ, đạt chỉ tiêu được giao; trên cơ sở đó, Ban chỉ huy quân sự cấp huyện, cấp xã tham mưu cho cấp ủy, chính quyền ban hành nghị quyết chuyên đề về công tác quốc phòng - an ninh và chỉ thị về công tác tuyển quân, trong đó đã xác định chỉ tiêu, nhiệm vụ cụ thể, biện pháp triển khai thực hiện hàng năm và các kế hoạch, phương án để các địa phương thực hiện đúng và đầy đủ các yêu cầu, nhiệm vụ hàng năm theo quy định của Luật Nghĩa vụ quân sự. Sau công tác tuyển quân đã tổ chức sơ kết, tổng kết để rút kinh nghiệm và đề ra biện pháp chỉ đạo nhằm khắc phục những hạn chế thiếu sót nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả trong thời gian đến.

2. Công tác phổ biến, giáo dục pháp luật

Việc tuyên truyền phổ biến, giáo dục pháp luật về Luật NVQS được Bộ CHQS tỉnh, Ban CHQS cấp huyện và UBND cấp xã chú trọng thực hiện bằng nhiều hình thức phong phú, bảo đảm tính thiết thực như: Báo, Đài, sân khấu hóa, kịch ngắn... tuyên truyền trên mạng truyền thanh nội bộ cấp xã; trong các cuộc sinh hoạt của tổ chức mặt trận, hội đoàn thể; bên cạnh đó cũng đã kịp thời biểu dương những tập thể, cá nhân, gia đình chấp hành nghiêm Luật NVQS. Qua đó đã nâng cao được nhận thức và ý thức chấp hành Luật NVQS của cán bộ và nhân dân và thanh niên trong độ tuổi sẵn sàng nhập ngũ.

Công tác xây dựng lực lượng, đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn, hướng dẫn chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ chỉ huy quân sự các cấp, những người có nhiệm vụ, quyền hạn trong công tác thực hiện Luật Nghĩa vụ quân sự được CHQS các cấp hướng dẫn, UBND các xã, phường, thị trấn quan tâm tạo điều kiện. Từ đó, đã nâng cao tinh thần trách nhiệm và đạo đức công vụ trong thực thi nhiệm vụ của đội ngũ cán bộ Chỉ huy BCHQS các xã, phường, thị trấn.

II. Kết quả thực hiện Luật Nghĩa vụ quân sự

Hàng năm, căn cứ vào chỉ tiêu được cấp trên giao, cơ quan quân sự các cấp đã tham mưu cho UBND cùng cấp giao chỉ tiêu cho các đơn vị, địa phương; trên cơ sở đó, các cấp, các ngành, các đoàn thể và mặt trận các cấp xây dựng kế hoạch và phối hợp tổ chức triển khai thực hiện nhằm bảo đảm đúng quy trình về tuyển quân; công tác chuẩn bị nguồn sẵn sàng nhập ngũ bảo đảm đúng đối tượng, dân chủ, công khai và đúng luật.

1. Công tác rà duyệt, sơ tuyển

Các địa phương thực hiện tốt trách nhiệm, tổ chức sơ tuyển chặt chẽ, đánh giá phân loại sức khỏe theo đúng quy định của Thông tư số 16/2016/TTLT-BYT-BQP ngày 30/6/2016 của Bộ Y tế - Bộ Quốc phòng; công tác rà duyệt phân loại danh sách công dân trong độ tuổi sẵn sàng nhập ngũ được thực hiện chặt chẽ, bảo đảm tính dân chủ, công khai, minh bạch theo quy định.

Các địa phương đã thực hiện bước sơ tuyển chặt chẽ, đúng quy định, tỷ lệ năm sau đạt cao hơn năm trước. Cụ thể: Năm 2018 số công dân tham gia khám sơ tuyển đạt 98,7%, (11.206/ 11.439 công dân có lệnh gọi sơ tuyển) nhưng năm 2018 đạt 99,1% (10.641 / 10.739) và năm 2020 đạt 99,2% (10.555 / 10.644). Kết quả rà duyệt, sơ tuyển bảo đảm chính xác, đúng quy trình quy định nên không xảy ra khiếu nại, tố cáo.

Nguyên nhân đạt được do Hội đồng nghĩa vụ quân sự cấp xã đã nắm chắc số lượng thanh niên trong độ tuổi thực hiện NVQS và thực hiện đúng hướng dẫn về công tác tuyển quân và công khai, dân chủ các trong công tác đăng ký, phát lệnh khám tuyển. Việc miễn, hoãn khám tuyển được niêm yết công khai, bảo đảm đúng đối tượng và trách nhiệm người đứng đầu được đề cao trong quá trình tổ chức thực hiện đã tạo điều kiện cho các bước tiếp theo được thực hiện bảo đảm chất lượng, hiệu quả.

2. Công tác khám tuyển, xét duyệt chính trị đạo đức và tổ chức giao quân

Hội đồng NVQS tỉnh chỉ đạo các địa phương làm tốt công tác chuẩn bị, kiện toàn Hội đồng khám sức khỏe bảo đảm đúng và đủ thành phần và được tổ chức tập huấn chặt chẽ; công tác chuẩn bị cơ sở vật chất, trang thiết bị y tế phục vụ khám sức khỏe được bảo đảm đầy đủ; việc khám sức khỏe là chặt chẽ và có sự đánh giá kết luận phân loại thống nhất theo đúng hướng dẫn tại Thông tư số 16/2016/TTLT-BYT-BQP. Kết quả công dân đến khám đạt tỷ lệ cao và công dân đủ sức khỏe sẵn sàng nhập ngũ đều bảo đảm đạt hoàn thành chỉ tiêu nhập ngũ; không có khiếu nại, tố cáo tại khu vực khám sức khỏe. Cụ thể: Năm 2018 công dân đến khám đạt 99,2% (10.752/10.840 công dân điều khám); kết quả đủ sức khỏe sẵn sàng nhập ngũ là 2.605/10.840 công dân đến khám (đạt 24,2%). Năm 2019 công dân đến khám đạt 99,4%; (10.426/10.486 công dân điều khám); kết quả đủ sức khỏe sẵn sàng nhập ngũ là 2.523/10.426 công dân đến khám (đạt 24,2%). Năm 2020 công dân đến khám là 10.306/10.364 công dân điều khám (đạt 99,4%); kết quả đủ sức khỏe sẵn sàng nhập ngũ là 2.460 /10.306 công dân đến khám (đạt 23,9%).

Xét duyệt chính trị đạo đức được Ban CHQS các huyện, thị xã, thành phố phối hợp với cơ quan Công an và các ngành liên quan tổ chức thẩm tra, xác

minh, xét duyệt, kết luận tiêu chuẩn chính trị, đạo đức công dân nhập ngũ chặt chẽ, đúng theo Thông tư liên tịch số 50/2016/TTLT-BQP-BCA ngày 15/4/2016 của Bộ Quốc phòng - Bộ Công an quy định tiêu chuẩn chính trị tuyển chọn công dân vào phục vụ trong Quân đội và Công an nhân dân Việt Nam; không có trường hợp thanh niên vi phạm chính trị, đạo đức nhập ngũ vào Quân đội; không có đơn thư khiếu nại, tố cáo.

Thực hiện tổ chức hiệp đồng, giao quân, phúc tra chặt chẽ, đúng, đủ nội dung, thành phần theo hướng dẫn, quy định nên chất lượng quân giao toàn tỉnh đều bảo đảm sức khỏe tốt, đạt chỉ tiêu; việc tổ chức lễ giao, nhận quân đúng quy định, bảo đảm nhanh gọn, vận chuyển quân về đơn vị an toàn tuyệt đối với kết quả trong 3 năm như sau:

+ Tổng số phát lệnh và lên trạm giao quân cho Quân đội đạt 100% (7.588 /7.588). Đã giao đủ 7.203 chỉ tiêu thanh niên nhập ngũ (trong đó có đôi bù 42 trường hợp liên quan đến sức khỏe) trong tổng số thành niên dự phòng là 385. Trong đó: Giao 4.176 chỉ tiêu cho các đơn vị thuộc Bộ Quốc phòng; 3.027 chỉ tiêu (có 03 nữ) cho các đơn vị Quân khu 5 (đạt 100%); giao 192 chỉ tiêu cho các đơn vị thuộc Bộ Công an và 440 chỉ tiêu cho Công an tỉnh (632/721 thanh niên, đạt 87,65%).

Chất lượng thanh niên đã tuyển và giao quân cũng ngày càng được nâng lên, có 3.429 thanh niên tốt nghiệp PTTH (69,63%) và 2.908 tốt nghiệp THCS (40,37%); thanh niên có trình độ đại học là 47, cao đẳng là 75 và trung cấp là 19 thanh niên; có 20 thanh niên là đảng viên trước khi nhập ngũ.

Trước tình hình dịch bệnh Covid-19 diễn biến hết sức phức tạp, Bộ CHQS tỉnh đã kịp thời tham mưu Hội đồng NVQS tỉnh chỉ đạo Hội đồng NVQS các huyện, thị xã, thành phố tổ chức gặp mặt động viên, cấp phát quân trang và khai báo y tế cho thanh niên nhập ngũ trước 02 ngày tổ chức lễ giao, nhận quân để bảo đảm thanh niên được bàn giao cho các đơn vị không có yếu tố nguy cơ nhiễm bệnh. Kết quả năm 2018 giao 2.452 công dân, năm 2019 giao 2.400 công dân, năm 2020 giao 2.351 công dân đạt 100% chỉ tiêu nhưng không có trường hợp nào bị nhiễm bệnh.

Kinh phí thực hiện công tác tuyển quân và các chính sách hậu phương quân đội cho gia đình quân nhân đang tại ngũ và cho quân nhân sau khi xuất ngũ đều được ngân sách các cấp bảo đảm theo đúng quy định của Luật NVQS, nên không xảy ra khiếu nại, tố cáo.

Nhìn chung các đơn vị từ tỉnh đến huyện, xã đã phối hợp triển khai thực hiện đầy đủ, kịp thời các bước theo quy định của Luật NVQS, bảo đảm tính dân chủ, công khai, minh bạch nên chỉ tiêu và chất lượng giao quân đều đạt theo kế hoạch; công tác động viên vật chất và tinh thần cho tân binh lên đường nhập ngũ được kịp thời và chính sách hậu phương quân đội được bảo đảm thực hiện đã tạo được không khí phấn khởi, yên tâm để thanh niên lên đường nhập ngũ. Các vi phạm trong khám tuyển NVQS được xử lý kịp thời, đúng quy định của pháp luật.

3. Công tác đăng ký, quản lý Quân nhân xuất ngũ về địa phương

Đã thực hiện tốt công tác quản lý với kết quả 100% quân nhân xuất ngũ về địa phương đăng ký vào ngạch dự bị động viên (trong đó có 114/432 quân nhân xuất ngũ là đảng viên); các cấp chính quyền và các ngành đã tạo điều kiện thuận lợi để quân nhân có việc làm sau khi xuất ngũ.

III. Tồn tại, hạn chế và nguyên nhân

Công tác tuyên truyền thực hiện Luật NVQS còn mang tính thời vụ và chưa sâu rộng nên chưa nâng cao được ý thức, trách nhiệm công dân trong việc thực hiện nghĩa vụ quân sự là nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc, nên một số thanh niên trong độ tuổi thực hiện NVQS đã không đăng ký NVQS, trốn khám, trốn tránh việc thực hiện nghĩa vụ khi đã trúng tuyển; chưa phát huy hết sức mạnh của toàn hệ thống chính trị trong công tác tuyên quân; trong sự nghiệp chưa cao.

Trong rà duyệt, sơ tuyển công tác chỉ đạo, kiểm tra có địa phương chưa chặt chẽ, không nắm chắc đối tượng, dẫn đến sai sót, nhầm lẫn phải bổ sung, chỉnh sửa sau khi phúc tra, rà duyệt. Việc thực hiện niêm yết, công khai các loại danh sách theo quy định của Luật NVQS có địa phương chưa thực hiện đúng quy định.

Công tác khám, đánh giá kết luận sức khỏe có địa phương chưa chặt chẽ, nên xảy ra tình trạng sau khi giao quân phải thực hiện việc đổi bù vì không bảo đảm tiêu chuẩn về sức khỏe.

Công tác nắm tình hình tư tưởng công dân nhập ngũ của một số địa phương còn chưa sâu, chưa chắc, còn có công dân chưa chấp hành nghiêm túc việc khám sơ tuyển, khám tuyển và lệnh gọi nhập ngũ; ý thức chấp hành của một số công dân trong độ tuổi thực hiện nghĩa vụ quân sự còn hạn chế, cá biệt có trường hợp chống đối phải xử lý bằng biện pháp hình sự để răn đe. Một số thanh niên đã tự xăm vào da, chuyển khẩu đến nơi khác nhưng vẫn cư trú trên địa bàn để trốn tránh nghĩa vụ.

Một số địa phương quản lý công dân trong độ tuổi sẵn sàng nhập ngũ có trường hợp chưa chặt chẽ. Các ban, ngành, đoàn thể chưa thực sự chủ động, tích cực phối hợp trong việc nắm bắt, quản lý công dân trong độ tuổi, đặc biệt là biên động, thay đổi đăng ký nghĩa vụ quân sự khi thay đổi nơi học tập, làm việc, thay đổi nơi cư trú.

Việc xử lý vi phạm Luật NVQS khó thực hiện; mức xử phạt chưa đủ sức răn đe; công tác xử lý vi phạm ở một số địa phương còn chưa kiên quyết, kịp thời. Phần lớn số thanh niên vi phạm Luật NVQS đều không có mặt ở địa phương, nên công tác xử lý còn gặp nhiều khó khăn.

Việc thực hiện chính sách hậu phương quân đội có lúc, có nơi chưa được kịp thời; số quân nhân sau khi xuất ngũ về địa phương nhưng không tìm được việc làm phải đến nơi khác để sinh sống và tìm việc vẫn còn nhiều, trong đó có một số quân nhân là đảng viên được kết nạp trong thời gian tại ngũ.

IV. Một số đề xuất, kiến nghị

1. Đối với Trung ương

Đề nghị Quốc hội chỉnh sửa bổ sung và quy định hành vi trốn khám nghĩa vụ quân sự là một trong những hành vi vi phạm đăng ký nghĩa vụ quân sự tại Điều 332 Bộ luật Hình sự vì hiện nay các trường hợp có đăng ký nghĩa vụ quân sự nhưng trốn tránh không đi khám NVQS nhưng các cơ quan tư pháp không xem là hành vi phạm tội vì Điều 332 không quy định cụ thể hành vi trốn khám nghĩa vụ quân sự là phạm tội hình sự, nhiều thanh niên nhiều lần trốn tránh không đi khám nhưng không xử lý được về hình sự để giáo dục. Mức xử phạt hành chính về hành vi trốn tránh NVQS quy định hiện nay là thấp, không phù hợp với tình hình hiện nay nên hiệu quả giáo dục và răn đe không cao.

Đề nghị Bộ Quốc phòng rà soát và ban hành các Thông tư hướng dẫn thi hành Luật Nghĩa vụ quân sự phù hợp với Luật Nghĩa vụ quân sự năm 2015.

2. UBND tỉnh

+ Chỉ đạo để tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục Luật NVQS để nâng cao ý thức trách nhiệm công dân về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Xây dựng kế hoạch về thực hiện chính sách đãi ngộ đối với công dân thực hiện NVQS, nhất là chính sách học nghề, ưu tiên việc làm cho quân nhân hoàn thành nghĩa vụ trở về địa phương; thực hiện tốt chính sách hậu phương quân đội.

+ Chỉ đạo Bộ CHQS tỉnh, Sở Giáo dục và Đào tạo phối hợp chặt chẽ trong việc theo dõi, giám sát sinh viên khi chuyển trường đối với các trường đại học, cao đẳng liên quan đến việc đăng ký và thực hiện nghĩa vụ quân sự của sinh viên. Chỉ đạo các cơ quan, doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh cam kết và tạo điều kiện để công dân đang làm việc nhưng phải thực hiện NVQS được trở lại làm việc khi hết thời gian tại ngũ.

3. Đối với Bộ CHQS tỉnh, Ban CHQS cấp huyện

Tăng cường công tác kiểm tra, chỉ đạo, hướng dẫn BCHQS các xã, phường, thị trấn trong thực hiện nhiệm vụ quân sự - quốc phòng; phối hợp với chính quyền cấp xã trong xử lý vi phạm Luật NVQS. Xem xét bố trí thời gian đăng ký nghĩa vụ quân sự lần đầu hợp lý (có thể vào ngày nghỉ) để tạo điều kiện thuận lợi cho các công dân đang theo học tại các trường THPT. Chỉ đạo BCHQS cấp xã tăng cường thực hiện việc điều tra, xác minh và đề xuất xử lý kiên quyết, kịp thời số công dân trong độ tuổi thực hiện Luật NVQS nhưng trốn tránh không thực hiện.

4. Đối với UBND cấp huyện

Chỉ đạo xử lý nghiêm các vi phạm trong công tác tuyển quân, chú trọng xử lý nghiêm các trường hợp trốn, chống lệnh gọi nhập ngũ. Nâng cao trách nhiệm của cấp ủy Đảng, chính quyền, trách nhiệm người đứng đầu trong việc xử lý vi phạm và bảo đảm chỉ tiêu giao quân của cấp xã.

Tăng cường công tác tuyên truyền cho nhân dân về ý nghĩa, tầm quan trọng của nhiệm vụ quốc phòng ở địa phương. Nâng cao ý thức trách nhiệm của công dân và nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Tập trung quán triệt, triển khai thực hiện

đồng bộ, có hiệu quả Luật NVQS; các văn bản chỉ đạo về công tác tuyển quân của Chính phủ, Bộ Quốc phòng, Quân khu và của UBND, HĐNVQS các cấp. Nâng cao vai trò của các tổ chức quần chúng; phát huy sức mạnh của cả hệ thống chính trị, gắn trách nhiệm người đứng đầu trong tổ chức thực hiện nhiệm vụ tuyển quân.

5. Đối với UBND cấp xã

Quản lý chặt chẽ công dân trong độ tuổi thực hiện nghĩa vụ quân sự, thực hiện nghiêm túc việc đăng ký nghĩa vụ quân sự tạm vắng, di chuyển nghĩa vụ quân sự đối với các đối tượng.

Xử lý nghiêm minh đối với các đối tượng vi phạm các quy định của pháp luật trong công tác tuyển quân, chú trọng các biện pháp xử lý kết hợp với giáo dục, dẫn đê các đối tượng trốn, chống lệnh gọi nhập ngũ nhằm đạt được kết quả cao nhất. Đảm bảo chỉ tiêu công dân nhập ngũ được giao, hạn chế tối đa trường hợp thiếu hụt phải điều tiết nguồn từ các địa phương khác.

Trên đây là kết quả giám sát việc thực hiện Luật Nghĩa vụ quân sự trên địa bàn tỉnh, Ban pháp chế báo cáo Thường trực HĐND tỉnh xem xét, quyết định./.

Nơi nhận:

- TT HĐND tỉnh (b/c);
- Chủ tịch UBND tỉnh (b/c);
- Bộ CHQS tỉnh;
- UBND các huyện, thị xã, thành phố;
- Thành viên Đoàn giám sát;
- Ban chỉ huy QS các huyện, thị xã, thành phố;
- LĐVP Đoàn ĐBQH và HĐND tỉnh;
- VP Đoàn ĐBQH và HĐND tỉnh;
- Lưu: VT, CV.

**TM. BAN PHÁP CHẾ
TRƯỞNG BAN**

Phạm Hồng Sơn